

Stališče Onkološkega inštituta Ljubljana glede uporabe preparatov konoplje v onkologiji

V zadnjih letih opažamo vedno večje zanimanje za uporabo preparatov konoplje v obravnavi številnih bolezni, tudi raka.

Pri obravnavi bolnikov z rakom so priporočila za uporabo preparatov konoplje jasna in temeljijo na z dokazi podprtimi dejstvi. Uporaba konopljinih pripravkov v smislu zdravljenja raka ni dokazana in se zato ne izvaja nikjer po svetu. Njihova učinkovitost je dokazana pri lajšanju simptomov v podpornem in paliativnem zdravljenju, pri čimer pa preparate konoplje nikoli ne uporabljamo kot zdravilo prvega izbora in tudi ne same, pač pa kot dodatno zdravilo. Simptomi, kjer so preparati konoplje lahko učinkoviti, so slabost in bruhanje pri kemoterapijah z nizko emetogenostjo (nizka pojavnost slabosti in bruhanja), ter bolečina, zlasti kompleksna z nevropatičnimi značilnostmi. Pri bolnikih z rakom zaenkrat ni zadostnih dokazov za pozitiven učinek na apetit, hujšanje, anksioznost in nespečnost.

V Sloveniji se bolnikom lahko predpisuje magistralne pripravke kanabinoidov s kombinacijo THC in CBD na zeleni recept, ki ga v celoti pokrije ZZS. Uporaba standardiziranih cvetnih in plodnih vršičkov konoplje je dovoljena, a jih trenutno v slovenskih lekarnah ni mogoče dobiti, prav tako ne pršila Sativex s standardizirano vsebnostjo THC in CBD, je pa slednjega mogoče s posebnim postopkom uvoziti kot zdravilo, ki pri nas nima dovoljenja za promet (t. i. interventni uvoz).

Bolniki z rakom pogosto posegajo po preparatih iz konoplje izven indikacij, ki bi jih podal zdravnik, in le manjši del bolnikov se pred tem posvetuje z zdravnikom. To je lahko škodljivo in nevarno, zlasti v luči tega, da posamezniki preparate konoplje prenašajo zelo različno in so razponi odmerkov, ki ne povzročajo neželenih učinkov, zelo ozki. Zato je izredno pomembno redno spremljanje bolnikov, ki pričnejo z uporabo preparatov konoplje, njihova ustrezna titracija in upoštevanje največjih dnevnih odmerkov. Če se pojavijo neželeni učinki, titracijo upočasnimo ali zdravljenje prekinemo.

Preparati konoplje imajo lahko tudi življenjsko ogrožajoče neželene učinke (miokardni infarkt), zato je pomembno, da zdravljenje spremlja zdravnik. Bolnikom z rakom, ki prejemajo nekatere izmed onkoloških zdravljenj, kot je imunoterapija, se uporaba preparatov konoplje lahko celo odsvetuje, saj so že objavljene raziskave, ki govorijo o možni manjši učinkovitosti zdravljenja raka, če bolniki sočasno uporabljajo tudi preparate konoplje.

Uporaba preparatov iz konoplje ima lahko torej pozitivne učinke, lahko pa tudi negativne, zato je pomembno, da:

- se bolnik, ki uporablja preparate konoplje, četudi je z njimi pričel kot samozdravljenje, o tem posvetuje z zdravnikom,
- podpiramo nadaljnje raziskave na področju delovanja preparatov konoplje,
- izobražujemo tako zdravstvene delavce kot splošno populacijo o dobrih in potencialno škodljivih učinkih preparatov konoplje.